

ВИКРИВАЧАМ КОРУПЦІЇ

Як ідентифікувати корупційне правопорушення
Можливі поведінкові ознаки корупційних діянь
Щодо чого може бути надане повідомлення

Як ідентифікувати корупційне правопорушення?

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), **корупція** – це використання посадовою особою наданих їй службових повноважень або пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди посадовій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень або пов'язаних з ними можливостей.

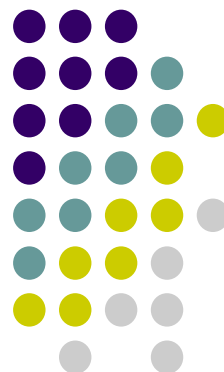
Характерні ознаки корупційних діянь:

наявність у посадової особи чи її близьких осіб не задекларованого:

- нерухомого майна (квартири, земельної ділянки, об'єктів незавершеного будівництва тощо);
- цінного рухомого майна (транспортні засоби); – цінних паперів; – інших корпоративних прав;
- юридичні особи, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї;
- нематеріальні активи;
- доходи, у тому числі подарунки;
- грошові активи;
- фінансові зобов'язання;
- видатки та правочини посадовця;
- посади чи роботи за сумісництвом посадовця;
- членство посадовця в об'єднаннях (організаціях) та входження до їх органів);

наявність у посадовця задекларованого майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, і можуть відрізнятися від достовірних на суму понад 100 прожиткових мінімумів для працездатних осіб;

встановлення невідповідності рівня життя посадовця задекларованим ним майну і доходам зі способом життя (постійне придбання предметів розкоші, ювелірних прикрас, коштовного одягу, взуття, товарів повсякденного попиту, проведення відпусток за кордоном на дорогих і престижних курортах, в дорогих туристичних поїздках);

вимагання, прохання, одержання посадовцем безпосередньо або через інших осіб для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб подарунку:

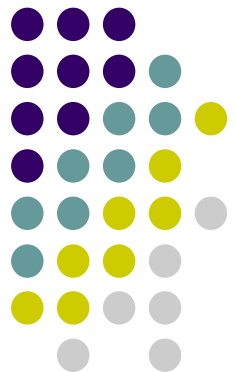
1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи, подарунків, які не відповідають загально визначеним уявленням про гостинність, а також подарунків, вартість яких перевищує розмір один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а також подарунків, сукупна вартість яких, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, перевищує розмір двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки, без подальшого письмового повідомлення про цей факт не пізніше одного робочого дня свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації;

займання посадовцем іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

входження посадовцем до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальній громаді в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

наявність у посадовця у прямому підпорядкуванні близьких йому осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким йому особам.

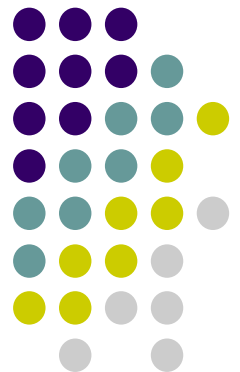
Можливі поведінкові ознаки корупційних діянь:

- ведення постійних телефонних розмов з питань, не пов'язаних з прямим виконанням посадових обов'язків, часте використання специфічних виразів;
- прагнення приховати від оточуючих зміст телефонних розмов (розмова пошепки, вихід з мобільним телефоном в коридор або на вулицю, використання виразів «це не телефонна розмова», «як домовилися» тощо);
- постійне звернення до інших посадових осіб і в різні управління (відділи) та інстанції з клопотаннями про вирішення особистих і службових питань інших осіб;
- систематичний прийом відвідувачів з особистих питань, хоча такий прийом не входить в коло посадових обов'язків, прийняття від них дрібних подарунків;
- регулярне призначення будь-кому особистих зустрічей за межами службового кабінету, в метро, на вулиці, в кафе тощо;
- відмова від призначення на іншу, навіть вищу посаду, але не пов'язану з розподілом фінансових і матеріальних коштів, вирішенням кадрових питань тощо).

До інших ознак можна віднести:

- прямі скарги, що надходять в різні органи та інстанції на прийняття пропозиції, обіцянки, а також прохання, вимагання та отримання, вимагання та отримання посадовою, службовою особою, працівником системи МВС неправомірної вигоди, зловживання посадовими повноваженнями;
- анонімні письмові і телефонні повідомлення (в тому числі за «телефонами довіри») про прохання, вимагання та отримання посадовою та службовою особою неправомірної вигоди;
- наявність в середовищі посадової особи постійних розмов і циркулюючих чуток про прохання, вимагання та отримання посадовою та службовою особою неправомірної вигоди тощо.

Кожна з перелічених ознак, взята окремо, носить лише ймовірний, непрямий характер і не завжди може окремо слугувати підставою для звинувачення посадової особи в корупції. Про ймовірність корумпованості можна говорити тільки в тому випадку, якщо одночасно до такої посадової особи застосовні не менше половини з перерахованих ознак. Причому, їх дія повинна носити стійкий, повторюваний, протягом тривалого (наприклад, протягом року) часу характер.

Щодо чого може бути надане повідомлення?

Корупційне правопорушення, відповідно до статті 1 Законом України «Про запобігання корупції», - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Для більш детального розуміння цього визначення, **корупційними злочинами** відповідно до примітки до ст. 45 КК України, корупційними вважаються злочини, передбачені ч. 2 статті 191, ч. 2 статті 262, ч. 2 статті 308, ч. 2 статті 312, ч. 2 статті 313, ч. 2 статті 320, ч. 1 статті 357, ч. 2 статті 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем (тобто, у випадку їх вчинення спеціальними суб'єктами злочину – службовими особами шляхом зловживання останніми своїм службовим становищем), а також злочини, передбачені ст. 210, ст. 354, 364, 364-1, 365-2, 368-370 КК («чисто» корупційні злочини, що визнаватимуться такими незалежно від суб'єктів їх вчинення).

Злочинами, пов'язаними з корупцією, є злочини, передбачені статтями 366-1 («Декларування недостовірної інформації»), 368-2 (Незаконне збагачення»), а також статтями 159-1 («Порушення порядку фінансування виборчої компанії кандидата, політичної партії (блоку)»), 160 («Підкуп виборця, учасника референдуму») і 370 («Провокація підкупу») КК.

Правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

